

Катаєв Станіслав,
доктор соціологічних наук, професор
Класичний приватний університет (Запоріжжя, Україна)

ІНТЕРНЕТ СПІЛЬНОТИ ЯК КОЛЕКТИВИ НОВОГО ТИПУ

Актуальність теми обумовлена тим, що завдяки інформаційним технологіям, які застосовують в учбовому процесі, з учнів учбового закладу створюються інтернет-спільноти. Такі спільноти утворюють соціальну мережу в навчальному закладі. «Інтернет-спільноти об'єднують групи людей, які підтримують спілкування за допомогою комп'ютерних мережевих засобів і зв'язків, наявність яких робить можливим формування соціальних об'єднань, обмін знаннями (і не лише) між учасниками та залучення нових членів» [1]. Інтернет-спільноти є колективами нового типу, особливість яких полягає у «безпросторовому» спілкуванні. Тобто у процесі спілкування відсутній фактор простору. Між членами інтернет-спільноти може бути будь яка відстань, але це не впливає на якість спілкування. Також мало значення має час спілкування, адже інформаційні повідомлення надсилаються та отримуються у будь який час і майже миттєве.

Проблематика інтернет-спільнот включає в себе формування нової ідентичності, що знайшло відображення в соціологічній літературі [2].

Метою даної роботи є виявлення соціокультурних функцій інформаційних технологій в учбовому закладі.

Однією з функцій застосування інтернет-технологій є формування колективу. Принципом колективу є дотримання його членами тези « один за всіх і всі за одного». Неочікуваним наслідком створення соціальної мережі є відносно подолання індивідуалізму як ознаку ментальності сучасної людини. В дослідженні ментальності сучасної людини виявився парадокс, сутність якого полягає в тому, що люди з традиціоналісткою і консервативною ментальністю у меншій мірі підтримують тезу: « один за всіх і всі за одного», ніж люди з модернізованою ментальністю. Вочевидь, люди, які систематично користуються інтернетом з будь якої потреби (для навчання, розваги, отримання інформації тощо), мають ментальність сучасного модерного суспільства. Люди, які не користуються інтернетом, мають ментальність традиційного суспільства. Доказом цього положення слугують емпіричні дані. Наприклад, в дослідженні, яке було проведено в Запоріжжі у 2018 р., де було опитано 778 респондентів, серед тих, хто користується інтернетом погодилися с думкою: «Потрібно підтримувати традиційні порядки, які давно склалися», 26%, а серед тих, хто інтернетом не користується таку думку підтримало значно більше (43,2%). Цей факт

безперечно доводить, що користування інтернетом змінює ментальність людини. Для таких людей у значно меншій мірі притаманний консерватизм. Такі люди більш схильні до соціальних перетворень. Дійсно, думку : «Швидкі, корінні зміни поліпшують наше життя» підтримують 20,5% користувачів інтернету та лише 7,6% тих, хто інтернетом не користується. Слід зауважити, що ствердження, згідно якому користувачі інтернетом менш консервативні, має ймовірний характер і має значення лише у порівнянні з тими, хто інтернетом не користується. Можна звернути увагу, що прихильниками швидких соціальних змін серед користувачів інтернету є лише п'ята частина респондентів. Це зовсім не критична маса для забезпечення соціальної бази суспільних перетворень. І лише у порівнянні з позицією тих, хто не користується інтернетом, можна вважати, що користувачі інтернету більш прогресивні. В цілому людям притаманна фобія інновацій, але людям з модернізованою ментальністю ця фобія менш притаманна, ніж людям з традиціоналістською ментальністю. Загалом для ментальності українців притаманна відособленість, що відображається, наприклад в висловлюванні «Моя хата з краю». Дослідники української ментальності відмічають, що «Іманентною рисою української духовності є її індивідуалістична орієнтованість» [3]. Користування інтернетом інтернаціоналізує свідомість людини і традиційні риси ментальності розмиваються. Тому традиційна відособленість деякою мірою пом'якшується.

Стосовно тези, що інтернет-спільноти мають у більшому ступені колективістську свідомість є теорія, згідно якої у постмодерному інформаційному суспільстві створюються, так звані, «нові племена». Ця теорія висунута французьким соціологом Мішеlem Маффесолі. Згідно його думки «нові племена - тимчасові соціальні групи, які об'єднуються для будь-якої споживчої мети, а потім розсіюються, переходячи в стан фрагментованої анонімності, яка характеризує звичайну соціальне життя. «Нові племена», гнучкі, егалітарні, безкласові, «летючі», нестабільні, об'єднуються на основі спільності духу, інтересів, світогляду, життєвого стилю. Нові племена намагаються протиставити соціальному негативу індивідуалізації своє прагнення до об'єднання собі подібних [4].

Таким чином, формування інтернет-спільнот в учбовому закладі сприяє зміцненню колективізму та ідентифікації з учбовим закладом. Педагогам навчальних закладів слід враховувати ці функції інтернет-спільнот та створювати додаткові педагогічні ситуації для підсилення ефекту ідентифікації з учбовим закладом.

Список використаних джерел:

1. Трач Ю. В. Соціокультурна взаємодія в інтернет-просторі // Питання культурології. - 2017. - Вип. 33. - С. 206-213.

2.Афанасьєв Д. М. Нова ідентичність інтернет-спільнот // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. Вип.29. С. 15–18.

3. Кучін Я.Г. Українська ментальність: відношення до національних меншин //Історія, філософія, релігієзнавство (1). 2009. pp. 18-22.

4. Неоплемена – [Електронний документ] – Адреса доступу: Неоплемена – <https://ru.wikipedia.org/wiki/>